

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

440. ISTUNGJÄRGUL 12.–13. DETSEMBRIL 2007

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal

- „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega”
- ja „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega sätestatakse toodete turustamise ühine raamistik”
- ja „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus 3052/95/EÜ”

KOM(2007) 37 lõplik — 2007/0029 (COD)

KOM(2007) 53 lõplik — 2007/0030 (COD)

KOM(2007) 36 lõplik — 2007/0028 (COD)

(2008/C 120/01)

14. märtsil 2007 otsustas nõukogu vastavalt EÜ asutamislepingu artiklitele 95 ja artikli 133 lõikele 3 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega”

ja „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega sätestatakse toodete turustamise ühine raamistik”

2. aprillil 2007 otsustas nõukogu vastavalt EÜ asutamislepingu artiklitele 37 ja 95 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus 3052/95/EÜ”

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektiooni arvamus võeti vastu 21. novembril 2007. Raportöör oli **Antonello PEZZINI**.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 440. istungjärgul 12.–13. detsembril 2007 (13. detsembri istungil) vastu järgmise arvamus. Poolt hääletas 68, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 3.

1. Järeldused ja soovitused

toimimine, et tooteid, mida õiguspäraselt turustatakse liikmesriikides, oleks takistusteta võimalik turustada kogu Euroopa Liidus.

1.1 Komitee on kindlalt veendunud selles, kui oluline on tagada asutamislepingus sätestatud ning paljudes Euroopa Kohtu otsustes kinnitatud kaupade vaba liikumise põhimõtte tegelik

1.2 EMSK leiab, et eelkõige tuleks tagada kaubanduse turvalisus, läbipaistvus ja tõhusus, vältides kontrollide ja testide dubleerimist ning tagades tarbijate, kodanike ja ettevõtete jaoks

kõrge kaitsetaseme. Samuti on oluline kooskõlastada ja tõhustada turujärelevat, et tagada toodete ohutusnõudeid käsitlevate ühenduse eeskirjade aktiivne ja ühtne rakendamine.

1.3 EMSK rõhutab asjaolu, et kaupade vaba liikumine on konkurentsivõime ning ELi ühtse turu majandusliku ja sotsiaalse arengu peamine ajend ning, et ohutute, kõrgekvaliteediliste toodete turustamisnõuete tugevdamine ja ajakohastamine omab otsustavat tähtsust tarbijate, ettevõtete ja Euroopa kodanike jaoks.

1.4 Komitee leiab, et kaupu käsitlevate ELi õigusaktide ajakohastamist ja lihtsustamist ei saa edasi lükata, sest:

- asutamislepingu sätete rakendamisel ja jõustamisel esinevad probleemid;
- liikmesriikide turujärelevalve osas puudub järjekindel lähenemisviis;
- CE-vastavusmargise õigusliku kaitse ja vastavushindamisasutustega seonduvad puudused;
- nii ettevõtetel, ametiasutustel kui kodanikel on puudulikud teadmised oma õigustest ja kohustustest.

1.5 EMSK toetab komisjoni algatust koostada **õigusaktide pakett** kõnealuses valdkonnas järgmistel tingimustel:

- vastastikuse tunnustamise põhimõtte tõhus ja ühtne rakendamine,
- turujärelevalve tugevdamine,
- ELi ühine akrediteerimissüsteem, mis tagab avalike üldhuviteenuste osutamise,
- akrediteeritud sertifitseerimisasutuste ühtne pädevustase,
- rangemad valikukriteeriumid ja ühtlustatud valiku kord vastavushindamise osas,
- suurem, süstemaatiline ja pidev koostöö liikmesriikide asutuste vahel,
- CE-vastavusmargise parem õiguslik kaitse, vältimaks liiga paljude märkide põhjustatud segadust,
- toodete turuleviijate vastutuse täielik kindlakstegemine ja määratlemine,
- kehtivate tekstide ühtsem ja järjepidevam õigusraamistik, kõrge kooskõlastatuse ja minimaalse halduskoormuse tasemega,
- kõigi turuleviidud toodete järgitavuse tagamine,
- proportsionaalsuse põhimõtte täielik rakendamine sertifitseerimise nõuete ja menetluste osas, eelkõige väikeettevõtete ja mittemasstoodete või väikestes kogustes toodetud toodete korral,

- turu kõigi osapoolte, eelkõige tarbijate, täielik kaasamine,
- selgesõnalised sätted, millega nähakse ette kohtuväline menetlus võimalikult lühikeste tähtaegade ja madalate kuludega.

1.6 Komitee leiab, et ühiste vastastikuse tunnustamise menetluste rakendamisel tuleb läbipaistvuse ja õiguskindluse kõrge tase tagada järgmistel meetmetel:

- vastupidise tõendamise kohustus ja kohtuasja algatamise võimalus riiklikus kohtus,
- vaidluste kohtuvälisel teel lahendamise võimalus toodete kontaktpunktides, sh veebilehe kaudu,
- nii kohtuvälise kui kohtuvaidluste ajaliste raamide piiramine,
- võimekate ja pädevate riiklike tehniliste struktuuride loomine, mis suudavad kiirelt esitada tõendeid, rakendades vajadusel erakorralisi meetmeid,
- reguleerivate asutuste aktiivne roll telemaatilise juhise väljatöötamisel, mis võimaldab leida kõiki ELis kehtivaid õigusakte.

1.7 EMSK toetab ettepaneku aluspõhimõtteid, mis põhinevad **uue lähenemisviisi** positiivsetel kogemustel ühendatuna **globaalse lähenemisviisiga** vastavushindamisele. Neid põhimõtteid tuleks kohaldada kõigile praegu kehtivatele ja tulevastele ELi õigusaktidele ning need peaksid hõlmama turustatavate toodete kõiki aspekte, eelkõige seoses ohutuse, tervise- ja keskkonnakaitsega.

1.8 On väga oluline, et kõik turustamis- ja tarneahelas osalevad ettevõtjad, kas on tegemist siis tootjate, volitatud esindajate või importijatega, võtaksid vajalikke meetmeid ja kannaksid võrdset vastutust, tagamaks üksnes õigusaktidega vastavuses olevate toodete turustamist.

1.9 Toodete jälgitavus, mis tagab kaupu turuletoovate ettevõtjate vastutuse, peab võimaldama kõnealuste ettevõtjate selget kindlaksmääramist, et ELi eeskirju rakendatakse nõuetekohaselt.

1.10 Komitee arvates tuleks tähelepanu pöörata ka probleemidele, mis tulenevad kaupade Interneti turuleviimisest, arvestades et veebipõhist turuleviimist ei ole veel täielikult reguleeritud.

1.11 EMSK leiab, et hädavajalikud on selgemad sätted, mis parandaks uut lähenemisviisi järgmistel küsimustel:

- ettevõtjate kohustused, mis on vajalikud ja proportsionaalsed ning ei too endaga kaasa bürokraatiast ja keerukast haldusmenetlusest tulenevaid kulusid,

— tõhusam turujärelevalve ja vastavushindamisasutuste ühtlasem pädevustase, et tagada pädevus, erapooletus ja tõhusus kogu Euroopa Majanduspiirkonnas ning ettevõtjatevaheline konkurents võrdsetel alustel.

1.12 Komitee jagab seisukohta, et CE-vastavusmargise staatust ja tähtsust tuleb tugevdada, tagades sellele parema õigusliku kaitse, registreerides vastavusmargise ühenduse kollektiivkaubamärgina, mis võimaldab ametiasutustel kiiresti tegutseda ja kurnatavust piirata.

1.13 EMSK rõhutab asjaolu, et tehniline ühtlustamine omab kõnealuses valdkonnas väga olulist rolli, sest uus meetod põhineb eelkõige õiguslike miinimumnõuete ja Euroopa tehniliste standardite vahelisel tihedal seosel, mida tuleb toetada ja väärtustada.

1.14 ELi akrediteerimissüsteem (EAS), mida vaadeldakse kui avalikku üldhuviteenust, peaks põhinema rahvusvaheliselt tunnustatud standarditel ja selgetel määratlustel ning tagama vastavushindamistulemusi aktepteerimise kõigi poolt ja dubleerimise vältimise hindamisel.

1.15 ELi akrediteerimissüsteemi käsitleva määruse sätteid tuleks kohaldada kõigile akrediteerimisasutustele ja nende osutatud teenustele Euroopa Majanduspiirkonnas, olenemata klientidele osutatud vastavushindamisteenuste liigist.

1.16 Kõnealused sätted peavad tagama

- ühiste, selgete ja läbipaistvate määratluste ühtse kogumi, mis on kooskõlas rahvusvaheliste standarditega ning mida tuleks kasutada kõikides uue lähenemisviisiga direktiivides ja tooteid käsitlevates direktiivides (¹), sh vastavushindamist ja vastavushindamisasutusi käsitlevates direktiivides;
- avaliku sektori krediteerimissüsteemi, mis ei allu ärikonkurentsile;
- kõigi asjaomaste ELi õigusaktide täieliku kaasamise, olgu tegemist ohutuse, tervise- või keskkonnakaitsega;
- süsteemi kohaldamise kõigile akrediteerimisele kuuluvatele tegevustele, sh kalibreerimine, olenemata sellest, kas akrediteerimise eesmärk on vastavushindamise õiguslike nõuete täitmine või eralepingu tingimustele vastamine;
- riiklike akrediteerimisasutuste vastavuse pädevuse ja erapooletuse standarditele, nõudes neilt osalemist vastastikusel hindamises, mis viiakse läbi kõigi akrediteerimisprotsessi kaasatud osapoolte kontrolli all.

1.17 EMSK leiab, et Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioonile (EA) on vaja luua selge õiguslik alus ning tema rolli

(¹) ELi õigusaktides on kasutatud erinevaid määratlusi samade mõistete kohta erinevates tooteid käsitlevates õigusaktides, milles käsitletakse selliseid aspekte nagu keskkonnateadlik disain, toote ohutus, tootevastutus, jäätmete kõrvaldamine, energiatõhusust jne. See on põhjendanud huvirühmadele segadust, eelkõige juhul kui samale tootele rakendatakse erinevaid direktiive.

tuleb tugevdada ja paremini määratleda: kõik riiklikud akrediteerimisasutused peaksid kuuluma EAsse, et tagada võrdväarsus, läbipaistvus, usaldusväarsus ja tõhusus, lisaks sellele peaksid liikmesriigid EA võrgustikku toetama.

1.18 EMSK leiab, et akrediteerimisasutused peaksid näitama, et nad väärivad neile antud usaldust, osaledes edukalt vastastikusel hindamise menetluses (*peer review*).

1.19 Lisaks sellele leiab komitee, et on oluline kaasata huvirühmad, kes peaksid olema esindatud akrediteerimisasutustes ning selline säte peaks olema uue määruse lahutamatu osa.

1.20 EMSK leiab, et tarbijate õigustest siseturul tuleks paremini teavitada ja neid rohkem tunnustada, ning et kõnealusel eesmärgil tuleks kavandada asjakohased meetmed.

1.21 Turujärelevalvetegevusi tuleks rakendada ka nende toodete puhul, mis kuuluvad tooteohutuse direktiivi kohaldamisalasse, kuna palju tooteid turustatakse erialase kasutamise eesmärgil või tarbekaupadena. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et turujärelevalvele tõhusat toetust pakkuv kiire teavevahetussüsteem RAPEX on igati õigustatud

1.22 Tolliasutused peaksid tegema Euroopa võrgustiku tasandil koostööd turujärelevalveasutustega, et tagada toodete tõhus kontroll enne nende Euroopa turule viimist, kus tooted võivad vabalt liikuda.

1.23 Sellel ning paljudel teistel põhjustel peab tolliasutustel olema koolitatud personal, piisavad vahendid ja volitused, et nad saaksid tõhusalt täita neile antud ülesandeid. Nende käsutuses peaksid olema ka vajalikud vahendid, et kiiresti tegeleda hooajaliste või lühikese perioodi jooksul eripakkumistena turustatavate toodetega.

1.24 Lõpetuseks leiab komitee, et määruks tuleks täpsustada asjaolu, et vastavuse puudumise korral rakendatavad meetmed peaksid järgima ka proportsionaalsuse põhimõtet.

2. Sissejuhatus

2.1 Kaupade siseturg ei ole suurima majanduskasvu tõukejõud üksnes Euroopa Liidus vaid ta mõjutab ka märkimisväärselt ELi konkurentsivõimet rahvusvahelisel turul. Komitee on rõhutanud mitmeid kordi, et „üks suurenenud tähtsusega tegur on globaliseerumine, mis on nii väljakutse kui võimalus. Väljakutsele saab vastata vaid siis, kui kasutatakse täielikult ära ühtse turu potentsiaal” (²).

(²) ELT C 93, 27.4.2007, „Ühtse turu läbivaatamine”, raportöör: Bryan Cassidy.

2.2 Ühtse turu keskne tugisammas on kaupade vaba liikumine: asutamislepingu artiklite 28 ja 30 ⁽³⁾ rakendamisega on tehtud mõningaid olulisi edusamme tehniliste eeskirjade ühtlustamisel ELi tasandil, et kõrvaldada tehnilised kaubandustõkked, eelkõige uue lähenemisviisiga direktiivi (CE-vastavusmargise direktiiv) abil.

2.3 Kuid asutamislepingu sätete rakendamisel ja jõustamisel on esinenud puudusi, eelkõige ühtlustamata toodete valdkonnas. Riiklike tehniliste eeskirjade kehtestamine on endaga kaasa toonud olulisi vabakaubandustõkkeid, eelkõige VKEde jaoks ikka veel liiga killusunud õigusraamistiku ning turujärelevalve valdkonnas puuduva järjekindla lähenemisviisi tõttu liikmesriikides.

2.4 EMSK on rõhutanud, et „liikmesriikidel on suur kohustus tagada ELi meetmete nõuetekohane ülevõtmine siseriiklikku õigusesse ja nende täitmine” ning seda, et „siseriiklik regulatiivne raamistik peaks kindlasti olema ettevõtete, töötajate, tarbijate ja kõigi kodanikuühiskonna osalejate jaoks sisult võimalikult tasakaalustatud ja samas võimalikult lihtne” ⁽⁴⁾.

2.5 EMSK toetab täielikult eeskirjade suurema läbipaistvuse ja tõhususe ning ohutute, kõrge kvaliteediliste toodete turustamisnõuete tugevdamise ja ajakohastamise eesmäärke, et tagada järgmist:

- tarbijatele: ohutuse ja kvaliteedi kõrge tase ning suurem valikuvabadus usaldusväärse kodumaiste ja imporditud toodete vastavushindamise põhjal;
- ettevõtjatele: õiguskindlus ja selged, järjepidevad õigusaktid, millel on ühine raamistik tööstustoodete jaoks; piisavalt kõrge tempo, et kohaneda tehnoloogilise arenguga; tõeline vabakaubandus ilma põhjendamatute tehniliste kaubandustõkete, haldus- või täiendava kontrolli ning liiga keeruliste katseteta juurdepääsuks kodumaistele turgudele;
- kodanikele: tervise- ja keskkonnakaitse, eemaldades liiga keerulised ja ebavajalikud haldusformaalsused ning tagades kodanikele praktilise kogemuse käegakatsutava, lähedase ja kvaliteedipõhise Euroopa kohta, mis annab tulemusi ning mis on Euroopa kodakondsuse nurgakivi.

2.6 Oma arvamuses siseturu strateegia prioriteetide kohta aastateks 2003–2006 ⁽⁵⁾, rõhutas komitee, et „kaubandus kolmandate maadega on kasvanud kiiremini kui liikmesriikidevaheline kaubandus” ning et „üks põhjus on läbikukkumine vastastikuse tunnustamise küsimuses, mille eesmärk on luua

tarbijates usaldust teistes riikides toodetud kaupade vastu. Liikmesriigid peaksid usaldama üksteise süsteeme. Usaldusväärne õigussüsteem, kõrged ja läbipaistvad kvaliteedinormid ja tarbijakoolituse algatus loovad parimad tingimused kaubavahetuse kasvule liikmesriikide vahel.”

2.7 EMSK rõhutas samuti asjaolu, et teadmised tarbijate õiguste kohta siseturul on väga piiratud ning seda, et komitee on mitmel korral juhtinud tähelepanu ⁽⁶⁾, eelkõige seoses ELi äärealade ja asja liitunud riikidega, kõnealustele läbikukkumistele ning sellele, kuidas riikliku ja kohaliku tasandi ametnikud kõnealust teadmatust ära kasutavad.

2.8 Lisaks sellele toob EMSK esile siseturu toimimise neli põhilist takistust, vastavalt ühtse turu seireüksuse 2007. aasta määratlusele:

- ebakindlus ettevõtjate ja riiklike ametiasutuste seas õiguste ja kohustuste osas, mis tulenevad vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamisest;
- ebapiisav usaldus, läbipaistvus ja koostöö liikmesriikide vahel, et lihtsustada vastastikust tunnustamist, akrediteerimistunnistuste heakskiitmist ja kaupade vaba liikumist ning selgema raamistiku sätestamist vastavushindamise, akrediteerimise ja turujärelevalve süsteemide, läbipaistvuse ja CE-vastavusmargise kaitse jaoks,
- ühtsete meetmete puudumine, et tagada turuleviidavate toodete üldiste maksimaalsete nõuete täitmise nii ohutuse kui tervisekaitse seisukohast.

2.9 EMSK on väitnud järgmist: „On tähelepanuväärne ja kahetsusväärne, et pärast mitme aasta pikkust Euroopa integratsiooni ei ole Euroopa Liidu õigusaktid ja poliitika mitmes liikmesriigis veel piisavalt integreeritud poliitilise ja administratiivse tasandina riikliku poliitikaloo me neis valdkondades, mille osas on liikmesriigid võtnud kohustuse viia ellu ühist poliitikat ning ühiselt vastu võetud otsuseid” ⁽⁷⁾.

2.10 Komitee rõhutas seejärel: „ELi küsimuste tõhus ja läbipaistev käsitlemine liikmesriigi tasandil on hädavajalik, kuna 25 liikmesriiki, kellest igalühel on oma halduskultuur ja traditsioonid ning ka omamoodi protsessijuhtimine, peavad austama üht ja sama ühenduse õigustikku, mis hõlmab samalaadseid nõudeid ELi seadusandluse, õigusaktide ülevõtmise, rakendamise ning jõustamise osas” ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ EÜ asutamislepingu artiklid 94–95.

⁽⁴⁾ ELT C 309, 16.12.2006, „Ühenduse Lissaboni kava rakendamine: õiguskeskkonna lihtsustamise strateegia”, raportöör: Bryan Cassidy.

⁽⁵⁾ ELT C 234, 30.9.2003. Raportöör: Bryan Cassidy.

⁽⁶⁾ ELT C 208, 3.9.2003. Raportöör: Antonello Pezzini.

⁽⁷⁾ ELT C 325, 30.12.2006. Raportöör: Joost van Iersel.

⁽⁸⁾ *Ibid.*

2.11 Koki aruande ⁽⁹⁾ kohaselt „takistab kaupade vaba liikumist ELi territooriumil jätkuvalt rida kohalikke eeskirju, mida kohaldatakse tihti meelevaldselt ja selges vastuolus vastastikuse tunnustamise põhimõttega” ⁽¹⁰⁾.

2.12 Eelnevalt öelduga arvestades, leiab EMSK, et tegemist on väga olulise prioriteediga, mille eesmärk on tagada ELi integratsiooni tulevik, tarbijate ja kodanike kaitse ning ELi ettevõtete areng selleks, et:

- tagada kaupade vaba liikumise põhimõtte täielik kohaldamine, mis on sätestatud asutamislepingus ning mida kinnitatakse paljudes Euroopa Kohtu otsustes, nii et tooteid, mida õiguspäraselt turustatakse liikmesriikides, oleks takistusteta võimalik turustada kogu Euroopa Liidus;
- tagada kaubanduse õiguskindlus, läbipaistvus ja tõhusus, vältides kontrollide ja testide dubleerimist ning tagades tarbijate, kodanike ja ettevõtete kõrge kaitsetaseme,
- kõrvaldada ebakindlus, õigusaktide korduvus, ebakohad seadustes ja liigne keerukus toodete vastavushindamisel, vastavushindamine oleks asjakohane, usaldusväärne, sõltumatu ja erapooletu ning vastaks tööstustoodete ühise õigusraamistiku nõuetele,
- kooskõlastada ja tõhustada turujärelevat, et tagada toodete ohutusnõudeid käsitlevate ühenduse eeskirjade aktiivne ja ühtne rakendamine,
- edendada, tugevdada ja kaitsta tõhusamalt CE-vastavusmargist, mis peab kujutama endast tõelist „vastavuspassi” (*conformity passport*), mis võimaldab vaba liikumist kogu ELis, tagades samal ajal vastavuse ELi õigusaktide ohutus- ja kvaliteeditaseme nõuetele.

3. Komisjoni ettepanekud

3.1 Komisjon lähtub seisukohast, et siseturg ei ole veel lõpule viidud:

- liikmesriikide tehnilised eeskirjad kujutavad endast jätkuvalt olulist vabakaubandustõket ELi territooriumil, nagu mainitakse ⁽¹¹⁾ ühes uuringus, on üle kolmandikul ettevõtetest esinenud probleeme, mida põhjustasid teise liikmesriigi tehnilised eeskirjad ning ligikaudu pooled neist otsustasid kohandada oma tooted kõnealustele eeskirjadele;
- liiga paljud ELi eeskirjad on ebajärjekindlad või liiga keerukad: samadele toodetele kehtivad erinevad määratlused, vastavushindamismenetlused korduvad, vastavushindamisasutused on erinevad, õigusraamistik on killustatud, mis koosneb erinevatest eeskirjadest ja menetlustest;

⁽⁹⁾ Wim Koki juhitava kõrgetasemelise töörühma aruanne: „Facing the Challenge”, november 2004 — Euroopa Komisjon.

⁽¹⁰⁾ SEC(2007) 113, 14.2.2007.

⁽¹¹⁾ Teine kahe aasta tagant koostatav aruanne vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise kohta ühtsel turul — KOM(2002) 419 lõplik.

- paljudel tarbijatel, kodanikel ja VKEdel puudub ettevalmistus või teave oma õiguste kohta, samal ajal kui uued järk-järgult esile kerkivad tõkked ja haldusformaalsused takistavad neil oma õigusi rakendada.

3.2 Kõnealuste probleemide käsitlemiseks esitab komisjon:

- määruse (KOM(2007) 36 lõplik), milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnustatakse kehtetuks otsus 3052/95/EÜ;
- otsuse (KOM(2007) 53 lõplik), millega sätestatakse toodete turustamise ühine raamistik, mille raames soovib komisjon samuti registreerida CE-vastavusmargise kollektiivkaubamärgina, et tagada selle õiguskaitse;
- määruse (KOM(2007) 37 lõplik), millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevat nõuded seoses toodete turustamisega.

3.3 Esimeses määruses (KOM(2007) 36 lõplik) tehakse ettepanek tunnustada kehtetuks praegu kehtiv vastastikune teabevahetusmenetlus ning käsitletakse ühtlustamata valdkonna mõningaid aspekte:

- uus kord, mida riigiasutused peavad järgima, kui nad soovivad kehtestada riiklikku tehnilist eeskirja ning juhul kui vastastikust tunnustamist mingil põhjusel ei ole võimalik kohaldada;
- ELi tasemel riigiasutuste ning nende ettevõtjate õiguste ja kohustuste määratlemine, kes soovivad müüa juba seaduslikult turustatavaid tooteid teises liikmesriigis;
- ühe või mitme toodete kontaktpunkti loomine kõigis liikmesriikides, mille põhiülesanne on anda teavet kohaldatavate tehniliste eeskirjade kohta või suunata huvitatud isikuid pädevate asutuste/organisatsioonide juurde, samuti on võimalik luua telemaatikavõrgud, mis ühendavad kõnealuseid kontaktpunkte teabevahetuse eesmärgil, vastavalt IDABC-programmi koostalitlusvõimele.

3.4 Otsuses (KOM(2007) 53 lõplik) sätestatakse tulevaste valdkondlike õigusaktide üldine raamistik:

- ühtlustatud määratlused, ühtsed kohustused ettevõtjatele, vastavushindamisasutuste valikukriteeriumid, kriteeriumid riiklikele teavitamisasutustele ja teavitamise eeskirjad;
- vastavushindamismenetluste valimise eeskirjad ja menetluste ühtlustatud loend, et vältida koormavat dubleerimist;
- CE-vastavusmargise ühtne määratlus (koos täpsustustega asjakohase vastutuse ja kaitse kohta) ELi kollektiivkaubamärgina nende direktiivide osas, kus käsitletakse kõnealuseid küsimusi;
- teavitamise ja turujärelevat kord kui üldise tooteohutuse direktiivi „pikendus”;

— tulevaste kaitsemehhanismide ühtlustatud eeskirjad, mis täiendaksid turujärelevalve eeskirju.

3.5 Teises määruses (KOM(2007) 37 lõplik) sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve karmimad nõuded, et mittevastavuses olevaid tooteid oleks võimalik lihtsalt kindlaks määrata ja turult eemaldada. Kõnealuse ettepaneku peamine eesmärk on tagada ühtlustatud valdkonna kaupade vaba liikumine

— Euroopa koostöö tõhustamisega, nii et akrediteerimine tagaks lõpliku kontrollitasandi ELi õigusaktide nõuetekohase toimimise korral;

— raamistiku loomisega olemasoleva Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (EA) tunnustamiseks, et tagada range vastastikuse hindamise nõuetekohane toimimine ⁽¹²⁾;

— ELi raamistiku loomisega turujärelevalve ja ELi turule imporditavate kaupade kontrollimiseks, mis tagab tihedama koostöö riikide ametiasutuste ja tolliasutuste vahel ning liikmesriikide ametiasutuste vahelise teabevahetuse ja koostöö juhuks, kui on tegemist mitmes liikmesriigis turustatavate toodetega;

— selgete, standardiseeritud eeskirjade rakendamisega kõigis valdkondades, õigusliku stabiilsuse ja meetmete ühtluse tagamisega ning turustamiseelsete nõuete ja vastavushindamisega seotud koormuse vähendamiseks;

— ELi rahastamise tagamisega valdkondlike akrediteerimissüsteemide, EA kesksekretariaadi tegevuste, turujärelevalve projektide koostamise ja koordineerimise ning koolitusprogrammide ja riigiametnike, sealhulgas tolliametnike vahetuse jaoks.

4. Üldised märkused

4.1 EMSK on täielikult veendunud, et kaupade vaba liikumine on konkurents võime ning ELi ühtse turu majandusliku ja sotsiaalse arengu peamine ajend ning, et ohutute, kõrgekvaliteediliste toodete turustamisnõuete tugevdamine ja ajakohastamine omavad otsustavat tähtsust tarbijate, ettevõtete ja Euroopa kodanike jaoks.

4.2 Viimase 50. aasta jooksul on kaupade ühtne turg aidanud Euroopa majandusi üha enam teineteisele lähendada: ELi 27 liikmesriigi vaheline kaubavahetus moodustab kaks kolmandikku

ELi kogu kaubavahetusest.

4.3 EÜ asutamislepingu artiklite 28 ja 30 ⁽¹³⁾ rakendamine, vana ja uue lähenemisviisi tehniliste eeskirjade ühtlustamine ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte nõuetekohane rakendamine on ELi sisese kaubanduse arengu peamised tugisambad.

4.4 Kaupu käsitlevate ELi õigusaktide ajakohastamist ja lihtsustamist ei saa edasi lükata järgmistel põhjustel: asutamislepingu sätete rakendamisel ja jõustamisel esinevad probleemid; liikmesriikide turujärelevalve osas puudub järjekindel lähenemisviis; vastavushindamisasutuste ja CE-vastavusmäärgistamise õigusliku kaitse osas esinevad puudused; ELi sageli mitmekihiliste ja korduvate ning mitmeid menetlusi sisaldavate õigusaktide järjekindlus ja keerukus; nii ettevõtete, ametiasutuste kui kodanike puudulikud teadmised oma õigustest ja kohustustest.

4.5 EMSK toetab komisjoni algatust, mida ta varem on rõhutanud nagu ka vajadust kõnealuse algatuse järele, mida komitee korduvalt on maininud oma arvamustes ühtse turu ⁽¹⁴⁾ kohta; komitee toetab esitatud arvamusi, milles kajastatakse kõnealuses arvamuses väljendatud märkusi.

⁽¹³⁾ EÜ asutamislepingu artiklid 94 ja 95.

⁽¹⁴⁾ EMSK äsjaste arvamuste loetelu lihtsustamise, parema õigusloome ja ühtse turu prioriteetide kohta:

1. ELT C 93, 27.4.2007, „Ühtse turu läbivaatamine”, raportöör: Bryan Cassidy.
2. Arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Ühenduse Lissaboni kava rakendamine”, „Õiguskeskkonna lihtsustamise strateegia” KOM(2005) 535 lõplik, raportöör: Bryan Cassidy, ELT C 309, 16.12.2006.
3. Parema õigusloome teemaline ettevalmistav arvamus ELi Nõukogu eesistujariigi UK taotlusel, raportöör: Daniel Retureau, arvamus võeti vastu 28.9.2005, ELT C 24, 31.1.2006.
4. Omaalgatuslik arvamus teemal: „Euroopa Liidu õigusaktide rakendamise ja jõustamise parandamise viisid”, raportöör: Joost van Iersel, arvamus võeti vastu 28.9.2005, ELT C 24, 31.1.2006.
5. Arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele — Ühenduse õigustiku ajakohastamine ja lihtsustamine”, KOM(2003) 71 lõplik, raportöör Daniel Retureau, arvamus võeti vastu 31.3.2004, ELT C 112, 30.4.2004.
6. Omaalgatuslik arvamus teemal: „Lihtsustamine eelkõige seoses Euroopa valitsemisasjadega: parem õigusloome”, raportöör: John Simpson, arvamus võeti vastu 26.3.2003, ELT C 133, 6.6.2003.
7. Ettevalmistav arvamus komisjoni teatise kohta õiguskeskkonna lihtsustamise ja parandamise teemal, KOM(2001) 726 lõplik, raportöör: Kenneth Walker, arvamus võeti vastu 21.3.2002, ELT C 125, 27.5.2002.
8. Omaalgatuslik arvamus teemal: „Lihtsustamine”, raportöör: Kenneth Walker, arvamus võeti vastu 29.11.2001, ELT C 48, 21.2.2002.
9. Omaalgatuslik arvamus teemal: „Ühtse turu eeskirjade lihtsustamine”, raportöör: Bruno Vever, arvamus võeti vastu 19.10.2000, ELT C 14, 16.1.2001.
10. Omaalgatuslik arvamus teemal: „Ühtse turu prioriteetidid 2005–2010”, raportöör: Bryan Cassidy, arvamus võeti vastu 7.4.2005, ELT C 255, 14.10.2005.
11. Arvamus teemal „Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele siseturu strateegia kohta aastateks 2003–2006”, raportöör: Bryan Cassidy, arvamus võeti vastu 16.7.2003, ELT C 234, 30.9.2003.
12. Teabearuanne lihtsustamise kohta.
13. Teabearuanne teemal: „Ühtse turu kaas- ja iseregulatsiooni praegune seisund”, raportöör: Bruno Vever, arvamus võeti vastu 11.1.2005, CESE 1182/2004 lõplik.

⁽¹²⁾ Praegu on ELis ligikaudu 1700 teavitatud asutust.

4.6 EMSK leiab, et kavandatud meetmete hindamisel tuleks kasutada nelja põhilist kriteeriumi, tagamaks selle, et nad oleksid kaasatud ELi kehtivasse raamistikku:

- läbipaistvuse, lihtsustamise, usaldusvärsuse, õiguskindluse ja ligipääsu tase ELi kasutajate jaoks, kas tegemist on siis tarbija, ettevõtte, riikliku haldusasutuse või eraisikuga;
- kooskõlastatuse tase Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega;
- ELi sidusrühmade kohustuste ja õiguste alase teabevahetuse ja vastavasisulise teave edastamise tase;
- koormavad mittevajalikud haldusformaalsused ja nendega seonduvad kulud, eelkõige väiksemate sidusrühmade jaoks (tarbijad, VKEd ja eraisikud).

4.7 EMSK leiab, et komisjoni ettepanekud võimaldavad tõsiste edusammude tegemist, kuna neis nähakse ette järgmist:

- sätted turujärelevalve tõhustamise kohta,
- ühine akrediteerimissüsteem,
- akrediteeritud sertifitseerimisasutuste ühtne pädevustase,
- rangemad valikukriteeriumid ja ühtlustatud valiku kord vastavushindamise jaoks,
- tõhusam liikmesriikide ametiasutuste vaheline teabevahetus ja koostöö,
- CE-vastavusmargise kui ühenduse kollektiivkaubamärgi parem õiguslik kaitse.

4.8 Komitee tunnustab igati vajadust parandada teavitatud asutuste akrediteerimise süsteemi ja luua kõnealuste asutuste rangemad valiku-, juhtimis- ja järelevalvekriteeriumid õigusraamistikuga abil, mis tagab järjekindluse, võrdluse ja koordineerimise detsentraliseeritud süsteemis, eesmärgiga tagada usaldusvärsus ja suurendada vastastikust usaldust.

4.9 Turujärelevalvesüsteem peab tagama, eelkõige kasvava globaliseerumise taustal, ühise õigusraamistikuga õigustiku järjekindla ja tõhusa rakendamise eesmärgil kogu ELi territooriumil.

4.10 Mittevastavate ja potentsiaalselt ohtlike tooteid ei tohi lubada turule, nagu rõhutatakse RAPEXi (kiirhoiatussüsteem ohtlike tarbekaupade valdkonnas) 2006. aasta aruandes ohtlike tarbekaupadega seoses ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Komisjon, RAPEX 2006 aruanne, <http://ec.europa.eu/rapex>. 19. aprillil 2007 ilmunud aruandes nimetatakse teavitamiste arvu pidevat kasvu viimaste aastate jooksul. Nendest tarbekaupadest teavitamiste arv, mis kujutavad endast tõsist ohtu inimeste tervisele ELis, on enam kui kahekordistunud 2004. ja 2006. aasta vahel, 388-lt tootelt 924-le, samal ajal kui 2005. aastal oli juurdekasv 32 %, esinedes põhiliselt mänguasjade, elektriliste aparatuuride, mootorsõidukite, valgustite ja kosmeetikatarvete valdkonnas, tuues endaga kaasa vigastuste, elektrilöövide, tulekahjude ja põletuste, ehmatus- ja lämbumise ning keemilise ohu.

4.11 CE-vastavusmargise osas, mis on mõeldud vastavusmargise ning mitte kvaliteedimargina, peab komitee esmatahtsaks vastavusmargisesse usalduse taastamist. Tuleb taaskehtestada CE-vastavusmargise väärtus ning arendada sel viisil võimalusi seaduserikkumiste järgimiseks kõnealuses valdkonnas ja tagada selle keskse sätte õiguskaitse, millel põhinevad kõik uue lähenemisviisi direktiivid, mis katavad täna 20 tootmisvaldkonda.

4.12 Praeguse õigusraamistiku osas on komitee seisukohal, et järjekindlus, eeskirjade kattumine ja õiguslik ebakindlus on kahtlemata kogu süsteemi kõige nõrgem koht, mis võib põhjustada tõsist kahju tarbijatele, ettevõtetele, kodanikele ja kogu kodanikuühiskonnale tervikuna.

4.13 Õigusaktide korduvus ja vajaliku järjepidevuse mittejärgimine algatuste puhul, mis seonduvad teiste eesmärkidega ja ELi poliitikatega, on toonud endaga kaasa liigse bürokraatia ja märkimisväärsed hilinemised, mis seonduvad eri menetluste tõhusa rakendamise ja Ülalnimetatud asjaoludel oli väga negatiivne mõju, eelkõige tarbijate, VKE-de ja eraisikute jaoks.

4.14 Komitee toetab täielikult ettepanekut, milles kehtestatakse toodete ⁽¹⁶⁾ turustamise ühine referentsraamistik. Kõnealuses raamistikus tuleks kaasata ühised tegurid, menetlused ja määratlused eraldi direktiivide edaspidise ümberkorraldamise ja kohaldamise jaoks, nii et oleks võimalik kõrvaldada kehtiva õigusraamistiku ebavajaliku bürokraatia ja puudused.

4.15 Komitee peab vajalikuks töötada välja, siseturu peamise elemendina, praktilise telemaatilise juhendi toodete turustamise jaoks ELi siseturul ⁽¹⁷⁾, mis peaks andma kasutajasõbraliku ülevaate kõigi eeskirjade ja menetluste kohta peamiste sektorite kaupa, sealhulgas õigused ja kohustused, turulepääsu menetlused, tähtsajad ja sellega seonduvad kulud.

5. Konkreetsed märkused

5.1 Määruse ettepanek vastastikuse tunnustamise ja „toodete kontaktpunktide“ kohta (KOM(2007) 36 lõplik)

5.1.1 Asutamislepingu artiklites 28 ja 30 sätestatud vastastikuse tunnustamise põhimõte on kaupade ja teenuste vaba liikumise nurgakivi siseturul. Euroopa Liit on 50 aasta jooksul järkjärgult laienenud ja turud on järjest rohkem globaliseerunud. Seetõttu leiab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et on vaja tugevdada ja kaitsta siseturu rolli, pakkudes suuremat õiguskindlust ja ühtlast rakendamist, ning kasutada ära siseturu kogu potentsiaal nii ettevõtjate, Euroopa ettevõtete kui ka riiklike ametiasutuste jaoks.

5.1.2 Komisjoni ettepanek on positiivne samm nimetatud suunas, kuna sellega:

- sätestatakse menetlus üldpõhimõtte erandite vaidlustamiseks;

⁽¹⁶⁾ Ühises referentsraamistikus tuleks arvestada ka „teenustega“, mis on üha enam seotud toodete turustamisega.

⁽¹⁷⁾ Punkt 5.1.11.

- luuakse riiklike ametiasutuste ja ettevõtete õiguste ja kohustuste ühine raamistik;
- tehakse ettepanek teabevahetus- ja halduskoostööks seoses riiklike õigusaktidega.

5.1.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab siiski, et on mitu probleemset küsimust, millele tuleks ettepanekus konkreetsemat tähelepanu pöörata.

- Vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamist ei saa lahutada liikmesriikide vastastikusest usaldusest seoses turujärelevalvemehhanismide usaldusväärsusega, millel on äärmiselt oluline roll toodete Euroopa siseturule lubamisel, vastavushindamismenetluste tõhususest, katselaborite rollist ning sertifitseerimis- ja standardiasutuste pädevusest;
- määruse ettepanekus on komisjoni roll piiratum võrreldes otsuses 3052/95/EÜ sätestatuga;
- halduskoostöö mehhanismide piiramine riiklike ettevõtete ja ametiasutuste vertikaalse koostööga, kuigi näib, et oluline oleks arendada haldusametuste ning samuti ka eri toodete kontaktpunktide horisontaalset koostööd;
- viidete puudumine vaidluste lahendamise mehhanismidele nagu SOLVIT⁽¹⁸⁾, mis võimaldaks ettevõtetel otse taotleda kiiret, järeleproovitud ja katsetatud menetlust;
- töendamiskohustuse tühistamine, sealhulgas kolmandate riikide toodete puhul, mida Euroopa importijad Euroopa turule toovad;
- positiivsete toodete loetelu, mis võib olla eriti keeruline, arvestades et vastastikuse tunnustamise põhimõtet kohaldatakse kõikidele toodetele, millele ei kohaldata ühtlustatud õigusakte.

5.1.4 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et määruses oleks asjakohane viidata sõnaselgelt lepingu õiguslikele alustele, millega kehtestatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtte, rõhutades nii, et riiklike nõuete kaitsmine saab olla ainult erand.

5.1.5 Komitee leiab, et vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamisel ja jõustamisel tuleb tagada läbipaistvuse, õiguskindluse ja lihtsustamise kõrge tase:

- töendamiskohustuse tühistamine kõnealusest põhimõttest kõrvale kalduda soovivate riiklike ametiasutuste suhtes, kasutades lihtsaid menetlusi ja kindlaid tähtaegu, et muuta vaidlustatud juhtumite lahendamine kiiremaks ja läbipaistvaks;

⁽¹⁸⁾ <http://ec.europa.eu/solvit/>

- riiklike kohtute poole pöördumise võimalus, tekitamata samas täiendavat üleliigset rahalist, aja- ja energiakulu;

- juurdepääs kohtuvälisele kokkuleppe menetlustele, kasutades ELi järeleproovitud ja katsetatud menetlusi;

- kaupade ja teenuste vabam ja tõhusam liikumine, kasutades ettevõtetele, tarbijatele ja haldusasutustele suunatud teavet ja koolitust ühendavaid kampaaniaid;

- menetluste lühemad tähtajad; ettevõtetel on vastuargumentide esitamiseks aega 20 päeva pärast riiklikult ametiasutuselt kirjaliku põhjendatud teatise saamist ning kui küsimust ei lahendata konkreetse ajavahemiku jooksul, võib ettevõtte pöörduda potentsiaalset turgu kujutava riigi kohtu poole;

- igas liikmesriigis ette nähtud toodete kontaktpunktide Euroopa võrgustike loomine ja ELi veebisaidile lisamine, et tagada piisav teabevahetus ning teave õiguste ja kohustuste kohta.

5.1.6 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates tuleks kindlaks määrata kaebuste arutamise maksimaalne tähtaeg, et küsimuse saaks lahendada esimese astme kohtus.

5.1.7 Liikmesriigid peavad end varustama tõhusate tehniliste struktuuridega (sealhulgas kiirmenetluse võimalus), et võimaldada tõendusmaterjali kiiret esitamist vastastikuse tunnustamise põhimõtte erandite kohta vastavalt lepingu artiklile 30, mis „lubab liikmesriikidel võtta kvantitatiivsete piirangutega samaväärse mõjuga meetmeid, kui need on õigustatud üldiste mittemajanduslike kaalutlustega (avalik moraal, üldine korraldus või turvalisus, inimeste, loomade või taimede tervise ja elu kaitse, rahvusliku rikkuse ning tööstus- ja kaubandusomandi kaitse)”⁽¹⁹⁾.

5.1.8 Toodete kontaktpunktid peaksid kasutama SOLVIT-meetodeid vaidluste esimeseks lahendamiseks ning selleks, et lubada ettevõtetele, kelle tooted on piiridel blokeeritud, juurdepääs kohtuvälisele menetlusele liikmesriikide halduskoostöö eesmärgil, millele tuleb anda vastus 10 nädala jooksul⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi teabelehed: 3.2.1 Kaupade vaba liikumine. Viimati ajakohastatud 22. oktoobril 2001.

http://www.europe-info.de/facts/en/3_2_1.htm.

⁽²⁰⁾ SEC(2007) 585, komisjoni töödokument 2006. aasta SOLVIT-i aruanne „SOLVIT-võrgustiku areng ja tulemused 2006. aastal”, 30.4.2007.

SOLVIT-keskused on loodud kõigis liikmesriikides ning Norras, Islandil ja Liechtensteinis. Enamasti on need loodud välis- või majandusministeeriumi juurde.

Keskused teevad koostööd otse, veebipõhise andmebaasi kaudu koodanike ja ettevõtete probleemide kiireks ja pragmaatiliseks lahendamiseks. SOLVIT-i raames tehtava koostöö eeskirjad on toodud komisjoni 2001. aasta soovitusel, mida toetati Euroopa Ülemkogu järeltulest. SOLVIT on tegev alates 2002. aasta juulist. Lisaks nimetatud soovitusel võtsid SOLVIT-keskused 2004. aasta detsembris vastu ühised kvaliteedi- ja tulemuslikkuse standardid, et tagada teenuste kvaliteet kogu võrgustikus.

5.1.9 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et toodete kontaktpunktide jaoks on oluline kasutada proaktiivset lähenemisviisi ning muuta praktilised menetlusuunised kättesaadavaks. Samuti võiksid nad luua Euroopa võrgustiku ja ELi veebisaidiga seotud riiklikke veebisaite, kus antakse ülevaade varem lahendatud juhtumite kohta tehtud otsustest, esitatakse loetelu vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamisalasse kuuluvatest toodetest ning mis sisaldab võimalikele kasutajatele avatud andmebaasi, mis on seotud toodete kontaktpunktide teabevahetuse telemaatikavõrkudega vastavalt otsusele üleeuroopaliste e-valitsuse teenuste koostalitlusvõimelise osutamise kohta riiklikele haldusasutustele, ettevõtetele ja kodanikele (IDABC) ⁽²¹⁾.

5.1.10 Kõnealuste vahendite ettevalmistamine ja käitamine ei saa olla vabatahtlik: see peaks olema ettepanekus sätestatud kohustus. Toodete kontaktpunktid peaksid koos komisjoniga pidama korrapäraseid ühiseid teabe- ja koolitusseminare ettevõtjatele, haldus- ja tolliametnikele ning tarbijatele, et tagada õige arusaam lepingus sätestatud õigustest ja kohustustest ning nende levitamine.

5.1.11 Samuti on vaja koostada telemaatikajuhis, milles antaks kasutajasõbralik ülevaade kõikidest praegu kehtivatest ELi õigusaktidest horisontaalselt ja peamiste sektorite kaupa.

5.1.12 Määruse kohaldamisalasse kuuluvate positiivsete toodete loetelu koostamine ei näi vajalik, nagu oleks ka sobimatu üldise tooteohutuse direktiivis sätestatud kiirmenetluse väljajätmine.

5.1.13 Komisjon peab hoolikalt jälgima, kuidas teavitamismehhanisme kasutatakse. Seega tuleb liikmesriikidelt nõuda iga teavitamise kohta koopia esitamist ja vastuvõetud meetmete igaaastase aruande koostamist vastavalt määruses esitatud tingimustele, et komisjon saaks esitada asjaomase aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ühtse turu seireüksusele.

5.2 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega sätestatakse toodete turustamise ühine raamistik (KOM(2007) 53 lõplik)

5.2.1 EMSK toetab ettepaneku põhimõtteid, mis põhinevad uue lähenemisviisi positiivsetel kogemustel ühendatuna globaalse lähenemisviisiga ⁽²²⁾ vastavushindamisele. Neid põhimõtteid tuleks kohaldada kõigile praegu kehtivatele ja tulevastele ELi õigusaktidele ning need peaksid hõlmama turustatud toodete kõiki aspekte, eelkõige seoses ohutuse, tervise- ja keskkonnakaitsega. Siseturu peamist põhimõtet, ettevõtjate mittediskrimineerimist tuleb õigusaktides täielikult austada ning liikmesriikides rakendada.

⁽²¹⁾ ELT C 80, 30.3.2004, raportöör Antonello Pezzini.

⁽²²⁾ Globaalne lähenemisviisi töö kaasa modulaarse lähenemisviisi, jagades vastavushindamise mitmeks astmeks või nn mooduliks, mis erinevad vastavalt toote arendamisetapile (nt planeerimine, prototüüp, täiemahuline tootmine), kasutatud hindamisviisile (dokumentide kontroll, tüübikinnitus, kvaliteedigarantii) ning hindamise eest vastutajale (tootja või kolmas osapool).

Globaalne lähenemisviis muudeti ametlikuks nõukogu otsusega 90/683/EMÜ ning tunnistati kehtetuks ja ajakohastati otsusega 93/465/EMÜ. Mõlemas otsuses sätestati üldised suunised ja üksikasjalikud vastavushindamismenetlused uue lähenemisviisi direktiivides kasutamiseks.

5.2.2 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee rõhutab, et „kõik tarne- ja turustamisahelas osalevad ettevõtjad peaksid võtma asjaomaseid meetmeid tagamaks, et nad teeksid turul kättesaadavaks ainult asjakohaste õigusaktidega vastavuses olevad tooted” ⁽²³⁾, olenemata sellest, kas tegemist on tootjate, volitatud esindajate või importijatega ⁽²⁴⁾.

5.2.3 Toodete jälgitavus on väga oluline Euroopa turule kaupu toovate ettevõtjate vastutuse kindlaksmääramiseks ning tagamaks ELi asjaomaste nõuete, mitte ainult vastavusnõude jõustamine, mis vastavalt komisjoni ettepanekule „piirduvad teatavate kontrollimeetmetega” ⁽²⁵⁾.

5.2.4 Otsuse sisu ja kohaldamisala osas leiab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et otsuses sisalduvaid erandeid tuleb vältida ning et toodete turustamise ühist raamistikku tuleb kooskõlas ELi akrediteerimissüsteemi ja turujärelevalve mehhanisme käsitleva määruse kohta punktis 5.3.3 esitatud ettepanekutega kohaldada eranditult kõigile asjaomastele ELi õigusaktidele, olgu tegemist ohutuse, tervise- või keskkonnakaitsega. Uut raamistikku tuleb kohaldada kõnealuse valdkonna kõigile õigusaktidele ootamata üksiku direktiivi või määruse võimalikku üldist läbivaatamist.

5.2.5 Ettepaneku esimeses peatükis toodud üldised määratlused on äärmiselt olulised turul osalevatele ettevõtjatele, arvestades et liiga paljudes direktiivides kasutatakse samu tooteid käsitledes eri määratlusi.

5.2.6 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peab väga oluliseks:

- ettevõtjate kohustuste selgemat kirjeldust, et parandada olemasolevat uue lähenemisviisi raamistikku;
- tõhusamat turujärelevalvet;
- teavitatud vastavushindamisasutuste ühtlasemaid pädevustaseid.

5.2.7 Ettevõtjate kohustused peavad olema õigustatud ja proportsionaalsed ning nendega ei tohi kaasneda bürokraatiast tulenevaid kulusid ja keerukat haldusmenetlust nii seoses turustatavate toodete testimise ja kaebuste registriga (artikli 7 lõike 4 teine lõik), kui ka aruandmiskohustusega, mis peaks olema piiratud ohtlike toodetega, nagu on määratletud üldise tooteohutuse direktiivis.

5.2.7.1 ELi akrediteerimissüsteemis peavad vastavushindamisasutuste võetud meetmed olema proportsionaalsed. Vastavushindamisasutused peavad kasutama väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning mittemasstoodete või väikestes kogustes toodetud toodetele sobivaid meetodeid.

⁽²³⁾ Põhjendus 14, KOM(2007) 53 lõplik.

⁽²⁴⁾ Sealhulgas kolmandatest riikidest nimetuseta toodete importijad, mida turustatakse lühikese aja jooksul ning tihti väljamõeldud nimetuste all nn müü ja põgene põhimõttel.

⁽²⁵⁾ Põhjendus 17, KOM(2007) 53 lõplik.

5.2.8 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kordab, et teavitamisasutused peavad tagama pädevuse, erapooletuse ja tõhususe kogu Euroopa Majanduspiirkonnas, võimaldamaks kõigil tootjatel konkureerida võrdsetel alustel. Kooskõlas artiklis 3 ja järgnevatel artiklites sätestatud akrediteerimiskohustusega, peaks akrediteerimishindamise teostama riiklik akrediteerimisasutus ning selle peaks vastu võtma teavitamisasutus, et nii vältida mõttetut ja kulukat dubleerimist.

5.2.9 Vastavushindamismenetluses peaks eelistama sisekontrolli moodulit A. Seda peamiselt seetõttu, et vastutus toote eest on Euroopa Majanduspiirkonnas igal juhul täielikult tootja või importija kanda. Samas on vaja tagada valik mitme erineva lihtsustatud mooduli vahel, eelkõige VKEdele ja väikestes kogustes toodetud toodetele.

5.2.10 Sätete keskmes on CE-vastavusmärgistamise süsteem, mille eesmärk on kinnitada toote vastavust asjaomastele eeskirjadele ning mida liikmesriigid peavad tõhusamalt kaitsma, vastates sobimatule kasutamisele piisavate ja proportsionaalsete, sealhulgas kriminaalkaristustega. Nagu varemgi sedastatakse uutes sätetes, et toote vastavus (mida kinnitab CE-vastavusmärgis) ei vabasta tootjat kohustusest heastada igasugune kahju juhul, kui toode osutub hiljem vigaseks.

5.2.11 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee nõustub täielikult, et CE-vastavusmärgistamise usaldusväärse puudumine tähendab usalduse puudumist kogu süsteemi, nii turujärelevalveasutuste, tootjate, laborite ja sertifitseerimisasutuste kui lõpuks ka uue lähenemisviisiga õigusaktide sobivuse osas ⁽²⁶⁾.

5.2.12 Vastavalt nõukogu otsuses 93/465 ⁽²⁷⁾ määratletule on CE-vastavusmärgistamise staatust ja olulisust kõige parem edendada vastavusmärgistamise enda radikaalse uuendamisega. See hõlmab:

- selgitamist, et vastavusmärgistamist ei peaks kasutama või käsitlema kui märgistamise süsteemi tarbimiseks ⁽²⁸⁾ ega kvaliteedigarantiid, sertifitseerimist või sõltumatute kolmandate osapoolte kinnitust, vaid üksnes kui toote nõuetele vastavuse deklaratsiooni ja tehnilist dokumenti, mille tootja või importija on kohustatud ametiasutustele ja tarbijale esitama ning mille eest ta täielikult vastutab;
- vastavushindamise eri menetluste ratsionaliseerimist;
- CE-vastavusmärgistamise õiguskaitsse tugevdamist selle registreerimisega kollektiivkaubamärgina, mis võimaldab ametiasutustel kiiresti tegutseda piiramaks kuritarvitamist, jättes samas alles riiklike lisamärgiste kasutamise võimaluse;
- turujärelevalvemehhanismide ja piiride tollikontrolli tugevdamist;

⁽²⁶⁾ „EÜ-vastavushindamise roll ja tähtsus”, Euroopa Komisjon, sertifitseerimise eelnõu DOC 2005-11, 30.8.2005.

⁽²⁷⁾ Nõukogu otsus 93/465/EMÜ — otsus moodulite kohta: „CE-vastavusmärgis sümboliseerib vastavust kõigile kohustustele, mis on tootega seoses tootjale pandud CE-vastavusmärgise kinnitamist käsitlevate ühenduse direktiividega”.

⁽²⁸⁾ BEUC 298/2007 siseturu paketi kohta kaupadele, Jim Murray ettekanne Euroopa Parlamendis 5.6.2007.

- tootjate ja tarbijate tähelepanu suunamist võimaliku vaba-tahtliku toimumisjuhendi eelistele ja puudustele Euroopa ja liikmesriikide kvaliteedimärkide ja märgiste levimise tõhususe kohta, olenemata sellest, kas need on vabatahtlikud või mitte, ning kuidas need sobivad CE-vastavusmärgistamisega.

5.2.13 Turujärelevalvemehhanisme käsitletakse punktis 5.3.13 ja järgnevatel punktides, kuid siinkohal rõhutab komitee komisjoni kaasamise tähtsust mitte ainult toodete osas, mis vastavusele vaatamata sisaldavad ohtu tervisele ja ohutusele, vaid ka formaalse mittevastavuse osas, nagu on sedastatud otsuse ettepaneku artiklis 38.

5.2.14 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kinnitab tehnilise standardimise väga olulist rolli kõnealuse küsimuse kõigis aspektides, sest nimetatud uue lähenemisviisi alus on õiguslike miinimumnõuete ja ELi tehniliste standardite tihe seos, mida tuleb toetada ja väärtustada. Kui ühtlustatud standarditele esitatakse formaalsed vastuväited ⁽²⁹⁾, tuleks sellest viivitamatult teavitada asjaomast standardiasutust, et nad saaksid standardite koostamisel sellele vajalikku tähelepanu pöörata.

5.3 Määruse ettepanek, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega (KOM(2007) 37 lõplik)

5.3.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab vastastikusel tunnustamisel ja koostööl põhineva ELi akrediteerimissüsteemi loomist, sest sellega kehtestatakse siduvad eeskirjad nii ettevõtjatele kui ka ametiasutustele, et tagada kõikide turustatavate toodete vastavus kõrgele ohutuse ja tervisekaitse tasemele. Süsteem peaks kõigile Euroopa tarbijatele ja ettevõtjatele tagama ka samal tasandil rakendamise ja reguleerimise lihtsamate ja tõhusamate menetluste kaudu.

5.3.2 ELi akrediteerimissüsteem peab tagama vastavushindamise tulemuste üldise aktsepteerimise, vältides hindamise üleliigset dubleerimist. Süsteemi rahvusvahelise aktsepteerimise tagamiseks peab akrediteerimishindamise pädevus põhinema rahvusvaheliselt tunnustatud standarditel ning määruses tuleb selgesõnaliselt sedastada vastavushindamise, vastavushindamisasutuste, astutuse nimetamise ja teavitamise määratlused.

5.3.3 Määruse sätteid tuleb kohaldada kõigile akrediteerimisasutustele ja nende osutatud teenustele Euroopa Majanduspiirkonnas, olenemata klientidele osutatud vastavushindamisteenuste liigist. Lisaks peavad nad tagama:

- ühise, selgete ja läbipaistvate määratluste ühtse kogumi, mis on kooskõlas rahvusvaheliste standarditega ning mida tuleks kasutada kõikides uue lähenemisviisiga direktiivides ja tooteid käsitlevates direktiivides, sh vastavushindamist ja vastavushindamisasutusi käsitlevates direktiivides;

⁽²⁹⁾ Otsuse ettepaneku artikkel 14, KOM(2007) 53 lõplik.

- akrediteerimissüsteemi, mida juhib ametiasutus ning mis ei allu ärikonkurentsile;
- asjaomaste ELi õigusaktide üldise kaasamise ilma eranditeta nii ohutuse, tervise- kui ka keskkonnakaitse valdkonnas; kõnealuse valdkonna järjest keerukamad ELi õigusaktid tuleb uuesti sõnastada ühtses ja sidusas raamistikus tootjate jaoks nii ELis kui ka väljaspool ELi;
- süsteemi kohaldamise kõigile akrediteerimisele kuuluvatele tegevustele, sh kalibreerimine, olenemata sellest, kas akrediteerimise eesmärk on vastavushindamise õiguslike nõuete täitmine või lepingu tingimustele vastamine;
- riiklike akrediteerimisasutuste vastavuse pädevuse ja erapooletuse standarditele, nõudes neilt osalemist vastastikusel hindamises, mis viiakse läbi kõigi akrediteerimisprotsessi kaasatud osapoolte kontrolli all;
- kulutõhususe, proportsionaalsuse, usaldusväärsuse ja vastastikuse usalduse ühises akrediteerimissüsteemis nii reguleeritud kui ka reguleerimata valdkondade puhul.

5.3.4 Akrediteerimise määratlust tuleks muuta, et kaasata sinna ka kalibreerimine, katsed, sertifikaadid, kontroll ja muud vastavushindamistevõimed.

5.3.5 Kõiki vastavushindamismenetlusi hõlmavate eeskirjade, sh kvaliteeditagamise, kalibreerimise ja ISO 43 hindamise eeskirjade ühtsuse tagamisel ei tohiks olla erandeid. Määruse sätteid tuleb kohaldada kõigile akrediteerimisasutustele ja nende osutatud teenustele Euroopa Majanduspiirkonnas, olenemata klientidele osutatud vastavushindamisteenuste liigist.

5.3.6 Riiklikud akrediteerimisasutused peaksid töötama mittetulunduslikul alusel, nagu on sedastatud artikli 4 lõikes 6. Siiski võib praegune sõnastus kahjustada startikapitali loomist, mida on vaja mõistlike finantstingimuste tagamiseks, et osutada kvaliteetseid teenuseid. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates peaksid riiklikud akrediteerimisasutused töötama sarnaselt mittetulundusasutustele, st nad ei tohiks jagada kasumit, nagu on rahvusvaheliselt sedastatud ISO/IEC 17011 dokumendis ⁽³⁰⁾.

5.3.7 ELi akrediteerimissüsteemi tuleks pidada kõrgeimaks akrediteerimise tasemeks ning sarnaselt avalike üldhuviteenustega ei peaks see alluma konkurentsile. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab reeglit, mis kohustab liikmesriike looma ühe riikliku akrediteerimisasutuse, kelle pädevuse, objektiivsuse ja erapooletuse suhtes kohaldatakse vastastikust hindamist. Erandeid võimaldatakse vaid teatud tingimustel väiksematele riikidele ⁽³¹⁾, kui nad peaksid soovima kasutada naaberliikmesriigi riikliku akrediteerimisasutuse teenuseid.

5.3.8 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et Euroopa akrediteerimiskoostruktuuri organisatsioonile (EA) on vaja luua selge

õiguslik alus ning tema rolli tuleb tugevdada ja paremini määratleda. Kõik liikmesriikide akrediteerimisasutused peavad kuuluma EAsse, et tagada võrdväarsus, läbipaistvus, usaldusväärsus ja tõhusus, lisaks sellele peaksid liikmesriigid EA võrgustikku toetama.

5.3.9 EA edasise tugevdamise osas leiab komitee, et akrediteerimisasutused peavad olema EA rakendatavate mitmepoolsete tunnustamise kokkulepete (MLA) allkirjastajad. Lisaks peaksid määruses sätestatud rahastamismehhanismid katma mitte ainult EA, vaid ka turujärelevalvetegevuste toetuskampaaniad ning osalevate erinevate riiklike ametiasutuste ühiskoolituse.

5.3.10 Artikli 9 lõikes 1 sätestatud vastastikune hindamine, mis on mõeldud ühtse turu toimimise lihtsustamiseks ja parandamiseks selle usaldusväärsuse suurendamise kaudu, tuleb korraldada ELi akrediteerimissüsteemi raames ning rakendada kooskõlas EAs määratletud ühtlustatud reeglitega. Vastastikuse hindamise tulemused tuleb avalikustada ning edastada kõigile liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile.

5.3.11 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et kuna akrediteerimisasutused peavad aktiivselt näitama, et nad väärivad neile antud usaldust, siis nad peaksid tõestama, et nad osalevad edukalt vastastikusel hindamises.

5.3.12 Lisaks leiab komitee, et oluline on kaasata huvirühmi. Nad peaksid olema esindatud akrediteerimisasutuste juhatustes ning selline säte peaks olema uue määruse lahutamatu osa.

5.3.13 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid saavutavad ELi õigusaktide ühtlustamise abil võrdväarsed, sidusad ja tõhusad turujärelevalvemehhanismid. Ühtlustamisel peaks tugevdama ka piiriülest koostööd. Samuti tuleb kohandada üldise tooteohutuse (tooteohutuse direktiiv 2001/95/EÜ) ning teiste asjaomaste direktiivide sätteid, et tagada parema õigusloome põhimõtte täielik kohaldamine ühtse turu toimimisele. Turujärelevalvetegevusi tuleks kohaldada ka nende toodetele, mis kuuluvad üldise tooteohutuse direktiivi kohaldamisalasse, kuna paljusid tooteid müüakse nii erilase kasutamise eesmärgil kui ka tarbekaupadena. Seetõttu peab komitee õigustamatuks üldise tooteohutuse direktiivi väljajätmist artikli 13 lõikes 2 nimetatud sätetest, kuna see tekitaks ettevõtjatele rohkem segadust ja probleeme, mitte ei suurendaks ühtse turu järelevalvetegevuste ühtekuuluvust.

5.3.14 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et turujärelevalvele tõhusat toetust pakkuv kiire teabevahetussüsteem RAPEX ⁽³²⁾ on igati õigustatud. Liikmesriigid ning tolli- ja haldusasutused peaksid seda kasutama siiski ühtsemal ja kooskõlastataval viisil.

⁽³⁰⁾ ISO/IEC 17011 „Akrediteerimisasutusel on rahalised vahendid, mida töendatakse nende tegevuseks vajalike aruannete ja/või dokumentidega”.

⁽³¹⁾ Määruse ettepaneku artikli 6 lõige 1, KOM(2007) 37 lõplik.

⁽³²⁾ RAPEXile lisandub põllumajandus- ja toiduainete sektoris kiirhoiatussüsteem RASFF, inimhaiguste korral süsteem EWRS, loomahaiguste korral süsteem ADNS. Otsus 2004/478/EÜ ja määrus 2230/2004/EÜ.

5.3.15 Tolliasutused peaksid tegema Euroopa võrgustiku tasandil koostööd turujärelevalveasutustega, et tagada toodete tõhus kontroll enne nende Euroopa turule viimist, ning tolliasutustel peaks neile usaldatud ülesannete tõhusaks täitmiseks olema koolitatud personal, rahalised vahendid ja piisavad volitused.

5.3.16 Turujärelevalve- ja tollikontrollimehhanismidel peavad olema eelkõige vajalikud vahendid, et kiiresti tegeleda hooajaliste või lühikese perioodi jooksul eripakkumistena turustatavate toodetega, millel on tihti kaduvad väljamõeldud nimetused.

Kõnealustel ametiasutustel peavad olema volitused ja vahendid kiireks sekkumiseks ning nende toodete ELi importija peab võtma täisvastutuse toodete ELi põhinoüetele vastavuse tagamisel, eriti seoses ohutuse ja keskkonnakaitsega.

5.3.17 Lõpuks leiab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et määruses tuleks selgelt sätestada, et tõendatud vastavuse puudumisele vastamiseks võetavate meetmete puhul järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet, vaatamata artikli 19 lõikes 1 esitatud suunistele. Komitee leiab, et artiklit 17 tuleks vastavalt muuta.

Brüssel, 13. detsember 2007.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Dimitris DIMITRIADIS

—
LISA

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusele

Järgnevad muudatusettepanekud, mille poolt hääletas vähemalt veerand hääletanutest, lükati arutelu järel tagasi.

Punkt 5.2.12

Lisa esimesele taandele järgmine tekst:

„— selgitamist, et vastavusmargistamist ei peaks kasutama või käsitlema kui margistamise süsteemi tarbimiseks ega kvaliteedigarantiid, sertifitseerimist või sõltumatute kolmandate osapoolte kinnitust, vaid üksnes kui toote nõuetele vastavuse deklaratsioon ja tehnilist dokumenti, mille tootja või importija on kohustatud ametiasutustele ja tarbijale esitama ning mille eest ta täielikult vastutab. Seega — kuna CE-vastavusmargis ei tähenda kvaliteedigarantiid ega sertifitseerimist või sõltumatute kolmandate osapoolte kinnitust — ei ole vaja kinnitada CE-vastavusmargist otse tootele, vaid piisab margise kinnitamisest tootega kaasas olevatesse dokumentidesse;”

Motivatsioon

Kehtivate eeskirjade kohaselt tuleb CE-vastavusmargis kinnitada kõigile teatud laadi toodetele, nt kõigile mänguasjadele. Seega ei anta tarbijatele mingisugust teavet selle kohta, kas mõni toode on teistest parem. Margis tähendab (üksnes) seda, et toode vastab ohutusnõuetele, mille alusel seda üldse tohib müüa. Tarbija ju eeldab, et kõigil poes pakutavatel toodetel on müügiluba olemas.

Ja kui tarbija näiteks valib parasjagu spordivarustust nagu rulliske või rulasid, siis ei nõuta CE-vastavusmargistust üle 20 kg kaaluvatele lastele mõeldud toodete puhul. Eri tooted võivad olla kõrvuti samal kaubariivil ning lõppkokkuvõttes võib tarbijal tekkida mulje, justkui oleksid CE-vastavusmargiga tooted teistest paremad.

Mitme uuringust on selgunud, et tarbijad ei tea, mida tähendab CE-vastavusmargis, või see eksitab neid. Ekslikult kiputakse arvama näiteks seda, et margis kinnitab toodete teatavat kvaliteeditaset (ja mitte ainult vastavust ohutusnõuetele), nende testimist kolmandate osapoolte poolt või Euroopa Liitu toote tootmiskohana.

On ka arusaadav, et tarbijad ei saa süsteemist aru. Ühegi toiduaine puhul ei ole erimärk kohustuslik, ent sellegipoolest peavad kõik toiduained vastama ELi määrustele ja direktiividele. Euroopa tarbijate organisatsioonide BEUC ja ANEC arvates piisaks sellest, kui CE-vastavusmargis (turule pääsemist tagava ohutustõendina) kinnitatakse tootega kaasas olevatesse dokumentidesse, kus pädevad ametiasutused võiksid selle olemasolu kontrollida.

Hääletustulemus:

Poolt: 24 Vastu: 27 Erapooletud: 10

Punkt 5.2.12

Lisada uus kuues taane:

„— komisjoni, tootjate ja tarbijate veenmist, et nad kaaluksid sellise tegeliku toodete kvaliteedi märgistamise süsteemi loomist, võttes aluseks kolmandate osapoolte sertifitseerimise, mis hõlmaks direktiivides sätestatud miinimumohutusnõuetest kaugemale minevaid aspekte.”

Motivatsioon

Pakutud arutelu käigus võiks käsitleda selliste standardite loomist, mis ei hõlma üksnes ohutusega seonduvat, vaid ka kvaliteedi, keskkonna ja eetika suhtes esitatavaid nõudeid, et anda tarbijatele võimalus — kui nad seda soovivad — lasta oma tooteid katsetada rohkem kui ainult ohutusnõuete osas.

Käesoleva muudatusettepaneku heakskiitmise korral tuleks kohandada vastavalt ka arvamuse esimest osa „Järeldused ja soovitused” (nt punktis 1.5 pärast seitsmendat taanet).

Hääletustulemus

Poolt: 25 Vastu: 29 Erapooletud: 12
